

Van droom naar poëzie

Bij Tzivia Gover volgde ik tijdens IASD conferentie 2014, Berkeley CA, een workshop over droompoëzie. Tzivia is therapeut en creatief schrijver¹. Ik vond haar werkvormen en tips inspirerend en breng er graag iets van over, gevolgd door een eigen toepassing.

Zodra we een droom opgeschreven hebben is er een verhaallijn over gevormd in ons hoofd, aldus Gover. Die kan ons ertoe verleiden om daarna voornamelijk doelgericht en lineair over die droom te gaan denken. We kunnen dan vergeten dat de droom bestaat uit een weefwerk van vele uiteenlopende associaties, die langs ongewone stappen met elkaar en ook met geheimzinnige innerlijke diepte-ervaringen in verband staan. Die verschillende rijke betekenislagen van de droom kunnen ons dan gemakkelijk ontglippen.

Eén van de manieren om onze eigen denkaders een beetje te doorbreken, is het maken van droompoëzie. Door hun taalkundige vorm laten gedichten betekenissen en betekenislagen open. Nogal eens staat in een gedicht één kerngedachte centraal; echter op verholde, impliciete wijze. Je hoeft beslist geen doorgewinterde dichter te zijn om op deze manier te experimenteren met je dromen. En tot nieuwe ontdekkingen te komen over de betekenissen die erin verscholen liggen.

Bij het maken van gedichten helpt het als je uit je lineaire denken kunt stappen. Dat kun je bevorderen door eens heel nieuwe, totaal andere zinnen te maken vanuit de bekende woorden van een genoteerde droom.

Werkvorm

Schrijf je droom op of kies een al opgeschreven droom.

Stap 1

Neem een nieuw vel papier en breng daarin drie kolommen aan. De eerste kolom laat je leeg; in de middelste kolom noteer je onder elkaar alle zelfstandige naamwoorden uit de droom; in de derde de voorkomende werkwoorden. Noteer naast de overgenomen werkwoordsvorm ook het hele werkwoord.

Stap 2

Ga nu in de eerste kolom een aantal spontane, totaal nieuwe woordcombinaties en experimentele kleine gekke zinnestjes maken met behulp van de elementen uit de kolommen.

Stap 3

Pak een nieuw schrijfblad en probeer eens verschillende manieren uit om nieuwe zinnen te maken van de woordcombinaties en zinnestjes uit kolom 1, met gebruik van toegevoegde beginwoorden zoals: In deze droom...; Ik voel, dat...; Ik geloof, dat...; Ik wéét, hoe...; Ik wil...; Ik vraag me af, ...

Stap 4

Kies één van de zinnen en schrijf deze op een nieuw blad. Vervolg je vrije schrijven zodat van daaruit een gedicht ontstaat.

Toepassing

Het voorgaande gaf Gover's workshop weer op basis van mijn notities. Nu vervolg ik met een eigen uitwerking.

In mijn droom.... ben ik op een verdieping van een gebouw zoals een hotel. Ik ben op een gang of overloop. Vóór me zie ik een trappenhuis naar beneden. Dat vind ik wat onlogisch want 'het' trappenhuis bevindt zich toch ergens achter mij, zo weet ik. Dit is dus een extra doorgang. Als er een jong stelletje aankomt en me vraagt of ze zo bij het zwembad kunnen komen (dat zich in de kelder bevindt), zeg ik dat dat zo is. Ik weet dat eigenlijk niet, maar weet wel waar het zwembad is en kan het antwoord afleiden uit mijn inzicht in de ruimtelijke bouwindeling. In mijn gedachten – binnen de droom- lopen die beide trappenhuisen haast als een soort spiraalvorm door het gebouw heen en komen dan beide in dezelfde kelder uit. Het materiaal van het trappenhuis bevat glanzende materialen en vlakken, zoals marmer.

Na het overnemen van de zelfstandige naamwoorden in kolom 2 (zoals: gebouw, verdieping, hotel,...stelletje...glanzende materialen...) en de werkwoorden in kolom 3 (zijn, zien, vinden, bevinden, aankomen, vragen, weten, afleiden, uitkomen), komen er in mijn kolom 1 wat nieuwe woordcombinaties te staan zoals: *glanzend inzicht *een trappenhuis vinden * jong zijn * ik ben beneden * een spiraalvorm vinden.

Door hier nieuwe beginwoorden aan te verbinden, hieronder vetgedrukt, ontstaan zinnen. Ik merk dat ik in deze fase van het werk al aardig wat associatiever aan het worden ben. Zelfstandige naamwoorden kunnen gemakkelijk tot werkwoorden omgebouwd worden of omgekeerd; en soms heb ik gewoon zin er ook een nieuw vervolg achteraan te schrijven (hieronder tussen haakjes).

In deze droom... glanst het inzicht
Ik geloof.... dat ik vlakken zie (...maar het leven is niet vierkant, maar organisch!)
Ik voel... dat een spiraalvorm (...me in beweging brengt, naar de diepte, beneden) **Ik vraag me af...** of ik beneden kan zwemmen

De experimentele zinnen maken me bewust van een onderliggende polariteit, die ik nu pas, via dit droomwerk, als thematiek van mijn droom onderken. Woorden daarvoor zoekend gaat het om de polariteit van rechtlijnigheid versus mysterie; van masculien versus feminien; van fixaties in het denken en redeneren versus dynamiek en beweging in het voelen en intuïtieve weten.

Tot een gedicht is het niet gekomen, maar over dit thema heb ik wel nog wat langer doorgescreven, dichtbij het droomwerk. De voor mijzelf treffendste kerngedachte die ik noteerde - die misschien nog wel eens een gedicht zou kunnen gaan worden- is: "als masculien en feminien samengaan, brengt me dit in beweging naar de diepte". Hierbij uitgekomen, ervaar ik dat deze droom me probeert uit te nodigen voor een avontuurlijke nieuwe fase in mijn ontwikkeling.

¹ Over haar poëzieklassen met tieners uit achterstands-milieus publiceerde Gover het boek *Learning in Mrs. Towne's House: A Teacher, Her Students, And The Woman Who Inspired Them*. Website: www.thirdhousemoon.com.

Tekst: Barbara Koning

Barbara Koning is psycholoog en volgde in de USA een droomopleiding op Jungiaanse basis. Website: www.dromenenwelzijn.nl